

Projekt Instrukcji Episkopatu Polski w sprawie zasad przygotowywania liturgii w czasie Świątowych Dni Młodych w 2016 r.

1. Instrukcja ta jest kierowana do kapłanów i świeckich, którzy podejmą bezpośrednią odpowiedzialność za przygotowanie liturgii w czasie Świątowych Dni Młodych w 2016 r.: szczególnie do duszpasterzy służby liturgicznej, animatorów liturgicznych i ceremoniarzy oraz do tych, którzy będą w tych celebracjach posługiwać zgodnie z zasadą: "niech zatem wierni z radością służą Bożemu ludowi ilekroć się ich zaprasza do pełnienia jakiejś szczególnej posługi lub funkcji liturgicznej" (OWMR 97).

2. Świątowe Dni Młodych w Krakowie w 2016 r., które będą poprzedzone przygotowaniem w diecezjach polskich stanowią szczególny dar Opatrzności Bożej dla Kościoła w naszej Ojczyźnie na 1050-lecie chrztu Polski. Jest to także zadanie dla pasterzy i wiernych, by okres ten był czasem łaski i zbawienia, by postępować w pielgrzymowaniu do niebieskiej Ojczyzny wraz z braćmi i siostrami, „wznosząc się we wspólnym budowaniu” (por. Ef 2, 22). Perspektywa goszczenia w Polsce młodzieży z całego świata, niesie z sobą konieczność wielorakich przygotowań: zarówno technicznych, jak i duchowych.

3. Bardzo budująca jest rosnąca gorliwość licznych wiernych, którzy angażują się w wielorakie przygotowania do Świątowych Dni Młodych otwierając swoje serca i domy, poświęcając wiele godzin bezinteresownej pracy dla większej chwały Bożej i pożytku młodzieży. Aby w sferze liturgicznej przygotowania te osiągnęły możliwie najpełniejszą skuteczność zalecamy, aby spełnione zostały poniższe zasady, ogłaszane już przez Kościół w rozmaitych dokumentach (najważniejsze z nich to Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego, Instrukcja o muzyce świętej i liturgii, Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów, Wskazania Episkopatu Polski po ogłoszeniu nowego wydania Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego z 9.03.2005 r. oraz Wskazania Episkopatu Polski Wskazania Episkopatu Polski dotyczące liturgii Mszy świętych sprawowanych w małych grupach i wspólnotach z 15.10.2014 r.). Zachęcamy jednocześnie do lektury, rozważania i wprowadzania w życie wszystkich tych dokumentów, zwłaszcza jeśli są słabiej znane czy nie są stosowane w niektórych środowiskach. Służyć temu mogą **plany prowadzenia inicjacji liturgicznej** w parafiach – aby liturgia jaśniała coraz większym pięknem w coraz większej wierności Kościołowi. Już teraz powinny być stosowane odpowiednio opisane w tym dokumencie metody pracy.

4. W związku z tym podkreślamy, że nie chodzi tu tylko o to, by przygotować liturgię w czasie Świątowych Dni Młodych w 2016 r. Liczymy na to, że wydarzenie to wzbudzi nową gorliwość. Będzie ono inspiracją dla wszystkich, aby lepiej żyć liturgią, bardziej świadomie w niej uczestniczyć. Niektórzy z uczestników, na przykład z grona wolontariuszy, odkryją swoje miejsce w służbie liturgicznej albo przynajmniej czasowo funkcje te będą spełniać. Natomiast dla już pełniących funkcje liturgiczne – wydarzenie to powinno być inspiracją do tego, by gorliwiej, lepiej posługiwać. Wyrazamy nadzieję, że wypracowane metody, a także przeżycia, doświadczenia przez wiele lat będą ożywiały życie liturgiczne zwłaszcza ludzi młodych nie tylko w Polsce, ale i na świecie.

5. Przede wszystkim trzeba mieć na względzie główny cel sprawowanej liturgii: jest nim uwielbienie Boga i uświęcenie człowieka (por. KL 10), a drogą - świadome, czynne, pełne, owocne uczestnictwo wiernych, płonące wiarą, nadzieją, miłością (por. KL 11). Liturgia, zwłaszcza eucharystyczna – powinna być przeżywana jako źródło i szczyt życia chrześcijańskiego (por. KL 10). Ojciec Święty Franciszek w swoim przesłaniu z okazji 50-lecia promulgowania Konstytucji o Świętej Liturgii *Sacrosanctum concilium* Soboru Watykańskiego II wskazuje: „Pozostaje jeszcze bardzo dużo do zrobienia dla właściwego i pełnego przyswojenia Konstytucji o liturgii przez ochrzczonych i przez kościelne wspólnoty. Chodzi mi szczególnie o podejmowanie wysiłku celem solidnej i organicznej formacji liturgicznej zarówno wiernych świeckich, jak duchowieństwa i osób konsekrowanych”.

6. Zalecamy i przypominamy, aby w zgromadzeniu liturgicznym każdy miał „prawo i obowiązek wnieść swój udział w różny sposób i w zależności od stopnia święceń i funkcji. Wszyscy wierni, którzy wykonują swą funkcję, czy to posługujący czy wierni, powinni w pełni wykonywać wyłącznie tylko to, co należy do nich z natury rzeczy (KL 28). W ten sposób w różnorodności stanów i zadań ujawnia się Kościół

jako ciało, którego poszczególne członki stanowią jedność” (CLPB 19). Należy starać się, aby osoby pobłogosławione do pełnienia posług lektora i akolity oraz do pełnienia funkcji nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej, lektorów, ministrantów, członków scholi, psalterzystów, zakrystianów rzeczywiście pełniły właściwe sobie zadania w liturgii. Należy zadbać o to, by przygotowani posługujących spełniających wszystkie istotne funkcje na każdej celebracji – także poza prezbiterium, np. służba darów, służba ładu (por. OWMR 98-107).

7. Należy zadbać o to, by wszystkie osoby chętne do podejmowania funkcji liturgicznych miały możliwość ich pełnienia – zależnie od posiadanego talentu i przygotowania (por. OWMR 109). Jeśli to tylko możliwe - grupy przybywające z innych krajów, zwłaszcza jeśli składają się z osób na co dzień pełniących funkcje liturgiczne, powinny mieć możliwość ich pełnienia także w Polsce. Może to mieć miejsce po dokonaniu niezbędnych uzgodnień uwzględniających różnice kulturowe z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie liturgii przy zachowaniu zasad Instrukcji „Liturgia rzymska i inkulturacja”. Taki model będzie mógł być realizowany wszędzie tam, gdzie młodzież z innych krajów będzie przebywać i odbywać katechezy przed przybyciem do Krakowa, a także w Krakowie. W miarę możliwości osoby pełniące funkcje liturgiczne powinny się zmieniać w poszczególnych dniach w danym miejscu celebracji – by jak najwięcej osób mogło służyć naszemu Panu Jezusowi Chrystusowi w czasie świętych obrzędów. Główne celebracje pod przewodnictwem Ojca Świętego Franciszka, a także liturgia otwierająca obchody Światowego Dnia Młodych sprawowane w Krakowie i w jego okolicach natomiast będą rządziły się swoimi prawami i będzie w nich obowiązywać inny sposób przygotowania.

8. Jakkolwiek większość uczestników tego spotkania będzie stanowiła młodzież to należy zapewnić adekwatną pomoc i wsparcie przez osoby dorosłe. Ich świadectwo życia i posługi liturgicznej stanowi bowiem nieocenioną pomoc dla młodych na ich drodze wiary. Z drugiej zaś strony gorliwość i zapał młodych mogą ożywić także zaangażowanie osób starszych, od wielu lat posługujących już w liturgii. Warto poszczególne elementy przygotowania do pełnienia funkcji liturgicznych w czasie Światowych Dni Młodzi wprowadzać już teraz w prowadzonej w diecezjach formacji osób posługujących w liturgii: ministrantów, lektorów, ceremoniarzy, animatorów liturgicznych, nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej w czasie prowadzonych kursów i rekolekcji. Odpowiedzialni za tę formację powinni dostosować sposób prowadzonych działań do potrzeb swoich środowisk.

9. Każda celebracja liturgiczna powinna być poprzedzona bezpośrednim przygotowaniem duchowym i technicznym. Celem przygotowania duchowego – na przykład w formie **kręgu liturgicznego** – jest wprowadzenie do teologicznego sensu celebracji przy użyciu tekstów biblijnych i liturgicznych. Składa się ono z dwóch części nawiązując do zbawczego dialogu Boga i człowieka. W pierwszej części uczestnicy spotkania wsłuchują się w głos Boga. W drugiej – odpowiadają, poprzez modlitwę, przygotowanie do spełniania funkcji liturgicznej, a po spotkaniu – są zachęceni i inspirowani do dawania świadectwa życia. Próba służby liturgicznej – przygotowanie techniczne powinna odbywać się w miejscu celebracji dla wszystkich pełniących funkcje – zarówno te w prezbiterium, jak te poza nim. We wszystkich tych spotkaniach powinien uczestniczyć przynajmniej jeden kapłan, a także diakoni i klerycy – jeśli tylko jest możliwy ich udział. Należy dbać o zgodny współdziałanie wszystkich zaangażowanych w przygotowanie liturgii, przy czym kapłan – przewodniczący celebracji - decyduje o tym, co należy do jego zadań (por. OWMR 111).

10. Wszelkie elementy liturgii podlegające opracowaniu i przygotowaniu przed celebracją, a zatem, np. modlitwa wiernych, komentarze liturgiczne powinny być uprzednio starannie przygotowane na piśmie i sprawdzone przez odpowiedzialnego za to kapłana lub ceremoniarza. Dobór śpiewów powinien uwzględniać rodzaj zgromadzenia, by wierni mogli się włączyć w śpiew, a przez to pogłębić swoją modlitwę osobistą i poprzez piękno muzyki bardziej zbliżyć się do świętych tajemnic wiary i owocniej współpracować z łaską Bożą. W dogodnym czasie i miejscu, np. na 10 minut przed celebracją może odbywać się próba wybranych śpiewów czy **wprowadzenia mistagogiczne** do celebracji.

11. Miejsce celebracji powinno być przygotowane zgodnie z przepisami Kościoła, z wyodrębnionym ołtarzem, amboną, miejscem przewodniczenia: w sposób piękny, prosty i umożliwiający sprawowanie liturgii w odpowiedni sposób, z całym bogactwem znaków, np. gestów, procesji. Właściwe sobie miejsce powinna zajmować schola czy chór (por. OWMR 294). Wszelkie ozdoby powinny być podporządkowane

liturgii

i muszą być zgodne z duchem chrześcijańskim. Nie każdy bowiem rodzaj tego, co współcześnie nazywa się sztuką odpowiada duchowi liturgii i nie każdy rodzaj sztuki nadaje się do ukazywania i ilustrowania Bożych tajemnic (por. OWMR 292).

12. Należy zadbać o to, by unikać rzeczy zakłócających powagę i wzniosłość liturgii starając się wszystko przewidzieć i w razie potrzeby uwzględnić sposób zaradzenia problemom. Wszelkie warianty celebracji i dobór tekstów powinny być uzgodnione przed celebracją. W liturgii nie powinny bowiem zdarzać się rzeczy nieprzewidziane i nie zaplanowane przez osoby odpowiedzialne (OWMR 352). Służą temu celowi **plany celebracji**, przygotowania techniczne i duchowe posługujących, w tym drukowane materiały: **modlitwy, konspekty do pracy w grupach, ceremoniały**. Nieocenioną pomocą są spotkania zespołów osób odpowiedzialnych za liturgię: kapłana, ceremoniarzy i animatorów, przewodników chóru.

13. Wszędzie tam, gdzie będą stosowane elementy nowoczesnej techniki, np. ekrany, projektory, gdy celebracje będą transmitowane przez współczesne środki przekazu należy unikać nakładania się prezentacji medialnych, wydarzeń pozaliturgicznych i liturgii. Świat świętych znaków liturgicznych powinien być podkreślony, a przysłonięty czy zafałszowany poprzez współczesne urządzenia techniczne. Wszelkie przejawy pobożności ludowej oraz twórczości powinny mieć miejsce we właściwym czasie i miejscu, np. nie należy używać tego samego pulpitu do wystąpień artystycznych przed liturgią, a potem w roli ambony w czasie celebracji. Uzgodnienia na temat transmisji celebracji liturgicznych czy utrwalania ich w inny sposób nie powinny mieć charakteru reżyserowania ale raczej wskazywania jakie części celebracji i w jaki sposób powinny być pokazane wraz z podaniem uzasadnienia. To uzasadnienie może stać się świadectwem na temat miejsca liturgii w życiu osób odpowiedzialnych za jej przygotowanie i być przyczynkiem do ewangelizacji pracowników mediów, a przez to – także odbiorców transmisji. Msze transmitowane powinny być sprawowane w sposób wzorcowy (por. Wskazania Episkopatu Polski z 9 marca 2005, nr 55).

14. Szczegółowe wskazówki i materiały na opisane wyżej tematy będą dostępne za pośrednictwem Podkomisji ds. Służby Liturgicznej Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski – przy zachowaniu opisanych wyżej zasad. Na stronie (**tu należy zamieścić adres strony**) znajduje się zakładka do zgłaszania gotowych zespołów liturgicznych: pełniących funkcje w prezbiterium i poza prezbiterium z uwzględnieniem grup pełniących funkcje związane z muzyką i śpiewem.

TABELA
SPIS MATERIAŁÓW DOTYCZĄCYCH LITURGICZNEGO PRZYGOTOWANIA ŚDM*

Rodzaj materiałów	druk	CD	www	PRZYKŁAD*
Instrukcja Episkopatu	+	+	+	Niniejsze opracowanie
Ceremoniał liturgiczny ŚDM**	+	+	+	http://www.oaza.pl/cdl/index.php/pl/opracowania/opracowania-cdl
Ceremoniał obrazkowy i filmowy		+	+	Opracowanie Archidiecezji Białostockiej: https://www.youtube.com/channel/UCWpn5-i2eMjGFJmw17AEDBw
Opis spełnianych funkcji przez każdego z posługujących: forma pełna i krótka.	-	+	+	http://www.oaza.pl/cdl/index.php/pl/dla-poslugujacych - na górze strony
Modlitwy dla posługujących: dla całego zespołu oraz indywidualnie - zależnie od pełnionej funkcji.	+	+	+	http://www.oaza.pl/cdl/index.php/pl/dla-poslugujacych - na dole strony
Konспекты kręgów liturgicznych i plany prób służby liturgicznej	+	+	+	Kręgi: http://www.oaza.pl/cds/?p=62 Plan spotkania służby liturgicznej: http://www.ddl.org.pl/index.php/nauka/pomoce-i-opracowania/34-posluga-precentorki-praktyczne-wskazowki
Wzorcowe komentarze liturgiczne i wezwania modlitwy wiernych	-	+	+	http://www.ddl.org.pl/index.php/liturgia/komentarze http://www.ddl.org.pl/index.php/liturgia/modlitwa-wiernych
Do dwóch stron liturgicznego wprowadzenia do materiałów dla wszystkich uczestników ŚDM***	+	+	+	Do opracowania: z uwzględnieniem elementów duchowości liturgicznej (co zrobić, by udział w liturgii przemieniał życie), z zachętą do podejmowania funkcji liturgicznych, ze wskazaniem do kogo się można zgłaszać. Patrz: Załącznik nr 2.
Świadectwa posługujących w liturgii	-	+	+	http://oaza.przemyska.pl/index.php/liturgii/1774-kurs-liturgia-relacja-i-wiadectwa
Formularz zgłoszenia grupy liturgicznej	-	-	+	http://www.oaza.pl/cdor/images/KARTY/Posluga%20w%20Centrum.pdf
Spis celebracji liturgicznych w czasie ŚDM.	-	+	+	Slajd 25 z prezentacji OJDL 2014 - przygotowanie ŚDM 2016 ze strony: http://www.oaza.pl/cdl/index.php/pl/multimedia
Spis komend liturgicznych po łacinie	+	+	+	http://www.kkbids.episkopat.pl/index.php?id=41#id=44
Obrazek z modlitwą, z podziękowaniem za pełnienie funkcji w czasie ŚDM	+	-	-	Obrazki dla posługujących z Kongregacji Odpowiedzialnych, tu po jednej stronie byłoby np. logo ŚDM, zdjęcia miejsc celebracji, obrazów o tematyce sakralnej, a po drugiej – podziękowanie za pełnienie określonej funkcji liturgicznej w danym dniu, miejscu, godzinie wraz z modlitwą dla danego rodzaju posługi.

* Docelowy dokument będzie zawierać tabelę bez ostatniej rubryki, ona jest tymczasowa – tylko po to, by zilustrować jak te materiały mogą wyglądać, na przykładzie ceremoniałów Kongregacji Odpowiedzialnych, Krościenka, Triduum Paschalnego w parafii i innych opracowań.

** W ceremoniale powinny znaleźć się następujące rozdziały:

1. Ogólne zasady opisujące przebieg liturgii.
2. Zasady formowania zespołów liturgicznych (dobór osób do pełnienia funkcji, pełny zespół posługujących).
3. Postawy i gesty w liturgii.
4. Zasady prowadzenia kręgu liturgicznego oraz próby służby liturgicznej wraz z przykładowymi konspektami (po jednym konspekcie kręgu oraz schemacie próby – więcej przykładów będzie w osobnym opracowaniu).
5. Omówienie wzorcowego przebiegu liturgii - całościowe, funkcja ceremoniarza.
6. Omówienie sposobu przewodniczenia liturgii, koncelebracji, funkcji diakona, akolity, lektora i innych posługujących: ministrantów kadzidła, światła, krzyża, wody, księgi, ołtarza, mitry, pastorału, lektora, psalterzysty, kantora, scholi, służby ładu, darów, zakrystiana w czasie Mszy św., jutrzni i nieszpory, celebracji słowa Bożego (w tym wspólnotowa celebracja sakramentu pojednania z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem). Funkcje w czasie adoracji Najświętszego Sakramentu, nabożeństwa Drogi Krzyżowej.
7. Ogólne zasady przygotowania i wygłoszenia wezwań modlitwy wiernych i komentarza liturgicznego.
8. Plany przebiegu liturgii: Msza święta, jutrznia i nieszpory, nabożeństwa słowa Bożego, adoracja Najświętszego Sakramentu, Droga Krzyżowa (z uwzględnieniem śpiewów, komentarzy, dodatkowych obrzędów i tego, kto jest za co odpowiedzialny).
9. Rysunki i zdjęcia: plany zajmowania miejsc w prezbiterium, przebiegu procesji wejścia, na Ewangelię, z darami, komunijnej oraz wyjścia do zakrystii.
10. Sugestie dotyczące ukształtowania procesji z darami.

*** W materiałach dla uczestników, książki z tekstami liturgicznymi byłyby zawarte 2 strony poświęcone duchowości liturgicznej. Przykład takiego opracowania stanowi załącznik nr 2 do niniejszej instrukcji.

Załącznik nr 2 – List w materiałach dla uczestników

Drodzy w Chrystusie Panu, dziewczęta i chłopcy,

Bóg bogaty w miłosierdzie dał nam swojego Syna, aby nas odkupił. To wielkie dzieło współcześnie uobecnia się w liturgii. Każdy z nas może z tego źródła czerpać niezmierzone łaski. W czasie tych Świątowych Dni Młodych chcemy w szczególny sposób przeżywać tajemnicę Bożego miłosierdzia. Chcemy pogłębić naszą duchowość liturgiczną. Chcemy, abyście na nowo przeżywali jedność z Bogiem oraz braćmi i siostrami we wspólnocie zgromadzonych na Świątowych Dniach Młodych – w czasie liturgii i poza nią.

W czasie procesji z darami w czasie poszczególnych celebracji pragniemy nieść dary na potrzeby Kościoła i ubogich – owoc naszych wyrzeczeń i naszej pracy. Chcemy, aby odpowiedzieć na niezmierzone miłosierdzie Boga naszymi dziełami miłości i służby. Istnieje możliwość pełnienia różnych posług i zadań w liturgii i poza nią, aby w szczególny sposób przeżywać prawdę, że wszelkie dzieła Kościoła z liturgii wypływają i do niej prowadzą.

Spis celebracji, liczne modlitwy i rozważania z możliwością zgłaszania się do pełnienia funkcji liturgicznych są zawarte w aplikacjach (**SDM2016-liturgii**) dostępnych do pobrania na smartfony i tablety. W tych sprawach można także zgłaszać się do organizatorów i wolontariuszy.

Wraz z modlitwą za Was, za Wasze owocne pielgrzymowanie ścieżkami wiary, niech liturgia w coraz większym stopniu stanie się dla Was źródłem i szczytem,

Organizatorzy ŚDM

